

HOLEKALENDEREN 2013

JØRGEN MOE 1813 - 2013

Jørgen Moe (1813-1882) har satt varige kulturspor etter seg på flere områder. I dag er han særlig kjent som innsamler og gjenforteller av eventyr, barnebokforfatter og lyriker. Hole historielag vil derfor hedre Jørgen Moe med denne kalenderen 200 år etter hans fødsel.

Jørgen Moe ble utnevnt til Ridder av St. Olavs Orden i 1873 og til Kommandør av St. Olavs Orden i 1881. St. Olavs Orden ble stiftet av kong Oscar i 1847 og skulle tildeles «som belønning for utmerkede fortjenester av fedrelandet og mennesket». Her er biskop Moe malt med kommandørkorset rundt halsen og ridderkorset på venstre side av brystet.

Maleriet tilhører Rønnaug og Viggo Moe Haugen. Kunstner ukjent.

Jørgen Engebret Moe ble født på gården Mo i Steinsfjerdings i Hole 22. april 1813. Hans eneste bror Ole, som ble født 6 år senere, overtok gården. I tillegg hadde de 6 søstre: Else, Maren, Beate, Mads, Marie og Inger. Av dem var det den 2 år eldre Beate som Jørgen var mest knyttet til. Bare én av søstrene giftet seg og fikk barn. Jørgen vokste opp i et tradisjonsrikt miljø, et miljø som ga barna både frihet og trygghet. Jørgen forteller om sin barndom i boka «I Brønden og i Tjærnet» som kom ut i 1851, en bok som senere er kalt «Norges første barnebok». Jørgen Moe tenkte mye. Han brydde seg om de svake i samfunnet, og han var en god og trofast venn. Etter innsamlingen av eventyr og suksessen med å gjenfortelle og utgi disse, utdannet han seg til prest. Førte år gammel ble han utnevnt til kapellan i Sigdal prestegjeld med bosted i Krødsherad annekset, og giftet seg året etter med 20 år gamle Sophie Sørensen fra Oslo. De fikk 5 barn, men ingen barnebarn. Senere ble Moe sokneprest ved Bragernes kirke i Drammen og deretter ved Vestre Aker kirke i Oslo før han i 1875 ble utnevnt til biskop i Kristiansand stift. Han døde 69 år gammel og ble gravlagt på Vestre Aker kirkegård på Statens bekostning.

UTGITT AV HOLE HISTORIELAG

JØRGEN MOES LIV - EN KORT OVERSIKT

Jørgen Moe vokste opp med 6 søstre og en 6 år yngre bror. Jørgen var altså odelsgutten, men foreldrene skjønnte tidlig at han var evnerik og bestemte at Jørgen skulle «gaa den studerende Vej». Broren Ole ble dermed odelsgutten.

Jørgen Moe var en sammensatt natur og prøvde seg på ulike yrker. Hans yrkesliv kan oppsummeres slik:

- 1) folkeminnegransker: samlet, gjenfortalte og utga folkeminner, særlig eventyr, sammen med Peter Christen Asbjørnsen.
- 2) forfatter: skrev dikt, sanger, salmer og en barnebok.
- 3) lærer: var huslærer hos Nicolai Aall på Nes ved Tvedestrand 1842-1844, lærer på Christiania Borgerskole 1844, lærer på Krigsskolen 1845 -1852.
- 4) forkynner: ble først kapellan, så prest, prost og biskop, og han arbeidet i Sigdal prestegjeld med bosted Krødsherad, seinere Bragerne i Drammen, Vestre Aker i Oslo og til slutt Kristiansand.

I ettertid har Jørgen Moe fått mye ros, mest for eventyrene, men også som forkynner, lærer og forfatter av dikt og «Norges første barnebok».

Sagt om Jørgen Moe:

Jørgen Moe er en af de ædlest Arbejdere i Norges Vaar - Jørgen H. Brochmann 1913.

Ein vert varm berre namnet hans vert nemnt. Han stend for oss i minneglans med ein strålering om hovudet. Han har gjeve folket vaart so mykje verdffullt - dikterpresten Anders Hovden 1929.

Moe var en lavmælt, inderlig og følsom person. Men kritisk av legning, og med mer selvkritikk enn det egentlig var bra for ham selv - Jo Ørjasæter 1982.

Hovedbygningen på Mo bygget tidlig på 1800-tallet. Slik må den ha sett ut da Jørgen Moe vokste opp. Kunstner og årstall er ukjent. Eier: Drammens Museum.

Januar

2013

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
1		1	2	3	4	● 5	6
2	7	8	9	10	● 11	12	13
3	14	15	16	17	18	● 19	20
4	21	22	23	24	25	26	○ 27
5	28	29	30	31			

1.: 1. Nyttårsdag

EVENTYR FRA RINGERIKE

Eventyrene er blitt omtalt som den første virkelige folkeboken i vår moderne litteratur, og det er takket være Peter Christen Asbjørnsen og Jørgen Moe. Litt over 20 år gamle begynte de to gode vennene å planlegge innsamling og utgivelse av eventyr. Påsken 1838 besøkte Jørgen Moe skredderen Lars Hansen Svendsrud (1789-1860) på Røyse, og skredderen fortalte 11 eller 12 eventyr som Moe skrev opp. I Ringåsen i Norderhov bodde skomaker Engebret Askjem (1808-1881), og fra han kjenner vi 4 eller 5 eventyr. Det kjente eventyret *Gudbrand i Lia* har Askjem trolig fortalt, men helt sikkert er det ikke.

Tidlig på 1840-tallet utga Asbjørnsen og Moe tre små eventyrhefter. Det er usikkert om noen av disse eksisterer i dag. De første tre heftene ble i 1843 utgitt i ett bind kalt «Første Deel», mens «2den Deel» kom i 1844. Seinere er 1. og 2. del kalt henholdsvis 1. og 2. bind. Første bind inneholder 41 eventyr, og andre bind 12 eventyr, dvs. til sammen 53 eventyr som i dag er digitalisert av Nasjonalbiblioteket og kan leses på nettet. I tillegg fins en papirkopi av bind 1 og 2 i Jørgen Moe-rommet på Hole bibliotek.

Av de 42 eventyrene i bind 1 er rundt 20 fra Ringerike, og av de 12 eventyrene i bind 2 er 3 fra Ringerike, så fra første stund var Ringerike sentral når eventyr skulle samles inn.

Jørgen Moe skrev opp rundt 200 eventyr eller eventyrvarianter fra ulike deler av landet, og rundt 30 av disse fikk han fortalt av folk på Ringerike.

Christian Skredsvig malte to bilder av Jørgen Moe i 1896. Originalene henger i Ringerikes Museum.
Foto: Bjørn Johnsen, Buskerud Fylkesfotoarkiv.

Norske Folkeeventyr. Det første heftet kom ut 1842. På forsiden har Jørgen Moe skrevet:
Vil de tage -- disse Blade? Lad dem kalde - Barnets glade - Eventyrlig rige Dage - Dem tilbage!

Februar

2013

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
5					1	2	● 3
6	4	5	6	7	8	9	● 10
7	11	12	13	14	15	16	● 17
8	18	19	20	21	22	23	24
9	○ 25	26	27	28			

JØRGEN MOE SOM LYRIKER

*Jeg veed ensteds mellem Barskovens Træer. En grøn liden Jordbærbakke;
Og jeg skal vise dig Hældets Bær, i Fald du vil tage tiltakke.*

Slik begynner innledningsdiktet til Jørgen Moes *Digte* som kom ut i 1850. På den tiden var han lærer ved Krigsskolen og underviste i fagene norsk, filosofi og religion. Seks år etter kom «2den forøgede Udgave» med rundt 6 nye dikt.

I 1853 begynte Moes liv som prest, og heretter skrev han mest kristne og forkynnende dikt. Disse kom ut i 1855 med tittelen *At hænge paa Juletræet. Nogle faa Digte*, som ble etterfulgt av forøkede utgaver i 1860 og 1863 med tittelen: *En liden Julegave. Gammelt og Nyt*.

Digte fra 1850 inneholder noen av hans mest kjente dikt: *Blomster-Ole*, *Det lysned i Skoven*, *Sætergentens Søndag*, *Fanitullen*. Diktsamlingen *At hænge paa Juletræet* fra 1855 inneholder kjente dikt som *Ungbirken* og *Den gamle Mester*. Alle disse diktene er i ettertid trykt i en rekke

diktsamlinger, sangbøker og lesebøker, og de hører til våre mest leste dikt.

Jørgen Moe skrev i alt rundt 160 dikt. Flere av dem er såkalte leilighetsdikt skrevet på oppdrag til en bestemt begivenhet. Noen eksempler: Til åpningen av Oscarshall i 1852 skrev Moe diktet *Oscarshal*, der han hyller kong Oscar I. Videre skrev han dikt til åpningen av Randsfjordbanen i 1868 der kong Karl 4. var med, og i 1875 skrev han kantate til avdukingen av Karl Johan-statuen på Slottsplassen der kongefamilien og flere tusen tilskuere var til stede. Til slutt skal nevnes at Jørgen Moe også skrev en rekke hyllingsdikt og minnedikt.

Den gamle mester. Jørgen Moes eik på prestegården Bjertnes ved Krøderen.
Foto: A. B. Wilse, ca. 1900.
Fra boka: *Wilses Norge-album*. Oslo 1968, s. 1.

Mars

2013

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
9					1	2	3
10	☾ 4	5	6	7	8	9	10
11	● 11	12	13	14	15	16	17
12	18	☾ 19	20	21	22	23	24
13	25	26	○ 27	28	29	30	31

20.: Vårjevndøgn 24.: Palmesøndag 28.: Skjærtorsdag 29.: Langfredag 31.: 1. påskedag 31.: Sommertid begynner

I BRØNDEN OG I TJERNET

Store-Beate og Lille-Beate ved brønnen. Tegning av Kristofer Sinding-Larsen ca. 1940.

I Brønden og i Tjernet, omtalt som Norges første barnebok, kom ut i desember 1850, men er postdatert til 1851. Hovedpersonene i boka har levende modeller: Viggo er Jørgen selv, Beate er Jørgens to år eldre søster Beate, og dokka Lille-Beate fins den dag i dag. Boka har gjennom et langt liv fått klassikerstempel. I dag regnes den ikke bare som Norges første barnebok, men også som en av de lengstlevende, skriver Furberg Moe i 2009. Til nå har boka kommet i 9 opplag: 1851 - 1880 - 1898 - 1928 - 1939 - 1963 (nytt opplag 1964) - 1972 - 1973 (nytt opplag 1975) - 1987.

I 1998 ble det laget en Web-utgave ved Høgskolen i Vestfold.

I Jørgen Moe-samlingen på Hole bibliotek er det i jubileums-året en utstilling som viser alle utgavene av barneboka.

VIGGO OG BEATE UT I VERDEN

Året etter Jørgen Moes død ble hans barnebok oversatt til engelsk og gitt ut i London: *In the Pond and on the Hill. Stories for Boys and Girls*. Beate og Viggo framstilles som overklasse-barn, Beate som «the little lady» og Viggo som en liten lord.

I 1885 kom boka ut i Tyskland: *Im Brunnen und im See*, og i 1915 kom boka ut i Chicago, USA, under tittelen *Viggo and Beate*.

Forandringer i oversettelsen forteller noe om synet på barn i ulike land. Viggos halshugging av Lille-Beate er for brutal for barn i USA, så der har Viggo bare gjemt dokka, og bokas «lykkelige slutt» beskriver hvordan Beate glad sovner inn med Lille-Beate i armene.

April

2013

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
14	1	2	☉ 3	4	5	6	7
15	8	9	● 10	11	12	13	14
16	15	16	17	☉ 18	19	20	21
17	22	23	24	○ 25	26	27	28
18	29	30					

1.: 2. påskedag

BEATES DOKKESTUE

Beates dokkestue malt av Signe Thorvaldsen i mai 2000.

I kapitlet *Den flytende øya fra I Brønden og i Tjernet*, kan vi lese:

Men en pen dukkestue hadde Beate fått, med stoler og bord og en kommode i det ene hjørnet. Det var lørdag, og søndag ventet hun sine venninner Marie og Lovise på besøk, derfor ville hun pynte opp i dukkestuen så nydelig hun kunne. Alle møbler var satt på plass, og det var strødd ener og gule ballblommer på gulvet, men hun manglet noen småting å sette på kommoden. Men Beate visste råd: i Svarttjernbakken husket hun at det lå de nydeligste små sneglehus noen kunne se, runde og riflete, og med gule og brune tegninger på. De ville ta seg utmerket ut på kommoden hvis hun bare fant noen som det ikke var snegler i. Hun løp straks dit ned og smuttet og krøp mellom hasselbuskene og under rognetrærne i den bratte bakken, og hun fant tomme sneglehus i dusinvis.

Over 110 år senere skriver Sonja Hagemann om den samme dokkestua:

På Mo står ennå Beates dukkestue, hvitkalket og velholdt, halvt skjult i et kratt av gamle syrinbusker. Møblert er den med vugge og dukkeseng. På den lille kommoden ligger sneglehusene til pynt, slik de gjorde den gangen Store-Beate lekte der. Bare det at man i hine fjerne år på en gård hadde en forseggjort dukkestue, viser den lyse romsligheten.

Mai

2013

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
18			1	☉ 2	3	4	5
19	6	7	8	9	● 10	11	12
20	13	14	15	16	17	☉ 18	19
21	20	21	22	23	24	○ 25	26
22	27	28	29	30	☉ 31		

1.: Off. høytidsdag 9.: Kristi himmelfartsdag 17.: Grunnlovsdag 19.: 1. pinsedag 20.: 2. pinsedag

JØRGEN MOE SOM BREVSKRIVER

Bortimot 500 brev er bevart etter Jørgen Moe. Over 300 av dem befinner seg i Nasjonalbiblioteket. Til sammen gir brevene et enestående innsyn i Jørgen Moes kunstnersinn. Brevene som er registrert spenner over et tidsrom på 53 år, fra 1828 til 1881.

Til Sophie Sørenssen Moe, hans hustru, er det bevart rundt 120 brev fra perioden 1851 til 1881, dvs. til året før han døde. Asbjørnsen er en god nummer to. Til han er det bevart 72 brev skrevet i perioden 1828 - 1865. Det er noe vemodig over brevet Moe skriver i januar 1865, for sammen med brevet til Asbjørnsen sender han sine notatbøker med folkeminner. Moe har lenge hatt en drøm om å få tid til å arbeide videre med folkeminnene, men innser nå at den drømmen ikke er realistisk.

Moe er overraskende åpen om sine problemer i brev til Asbjørnsen. Før brevene ble utgitt og kjent i 1915, ble Moe oppfattet som en barnslig og enkel sjel, men brevene viser det motsatte, at Moe var «en krisenes mann». I 1829, bare 16 år gammel, skriver han til Asbjørnsen: «En dyb Melancholie har bemægtiget sig min Sjel», og i 1836, 23 år gammel: «En uhyre Tomhed boer i mig». Brevene til sin beste venn avslutter han likevel friskt: «Lev vel og vær hilset fra din til Graven troe Ven» (1829).

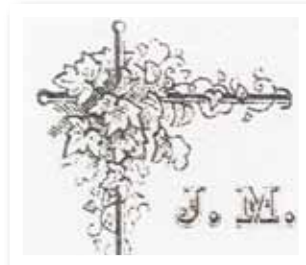

De tre eldste barna: Vedastine (1855), Moltke (1859) og Marie (1856). Senere kom Ole Falk (1861) og Alexandra (1863). *Bilde fra boka: Moltke Moe som folklorist, av Jorunn Fløtra. Oslo 1995, s. 17.*

Breve til søsteren Beate forteller om et nært forhold. Han skriver til «min Beatelill!», og avslutter med «Din altid hengivne Broder Jørgen» (1832).

Av brevene går det fram at han har vært en kjærlig far, han skriver «til Veden min» (datteren Vedastine) og sin 4-årige sønn «min egen Engebret Moltke».

Det fortelles at Moe hadde en egen evne til å vinne menneskers fortrolighet og tillit, noe hans store etterlatte brevsamling til fulle viser.

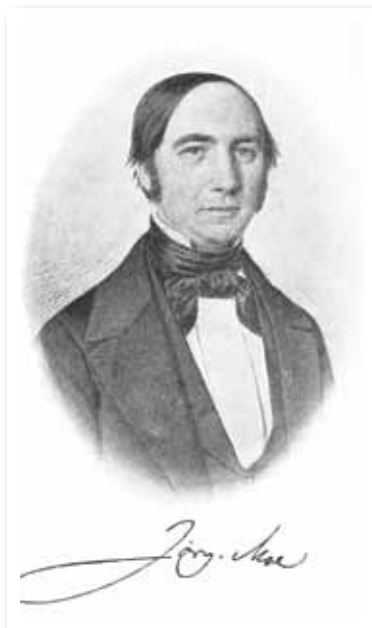
Et kors omgitt av eføyranke var biskop Jørgen Moes brevlogo.

Juni

2013

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
22						1	2
23	3	4	5	6	7	● 8	9
24	10	11	12	13	14	15	● 16
25	17	18	19	20	21	22	○ 23
26	24	25	26	27	28	29	● 30

JØRGEN MOE SOM PREST OG FORKYNNER

I juni 1839 tar Jørgen Moe teologisk embetseksamen, men først 13 år senere tar han den praktisk-teologiske prøven. I 1853 blir han utnevnt til kapellan i Sigdal prestegjeld og flytter samme år til Krødsherad som var anneks til Sigdal. Der blir han i 10 år.

I 1863 blir Moe sogneprest i Drammen. I 1871 blir han sogneprest i Vestre Aker i Oslo, og i 1876 utnevnes han til biskop i Kristiansand stift. Der blir han til han dør 27. mars 1882.

I Nasjonalbiblioteket er det bevart rundt 190 prekenmanuskripter etter Jørgen Moe. I tillegg har Ole-Jørgen Moe rundt 40-50 prekener, og flere av disse er skrevet av og kan leses i Jørgen Moe-rommet på Hole bibliotek.

Sophie Sørensen og Jørgen Moe tegnet av Christen Olsen tidlig på 1850-tallet, like før de ble prestefolk i Krødsherad. Olsen var dansk tegner og maler og reiste rundt i Norge og tegnet portretter.

JØRGEN MOE OG PIETISTENE

Jørgen Moe kunne ikke dele pietistenes syn på «denne mørke og døde verden». For Moe var naturen vakker og ga uendelig glede i livet på jorden. Det viser hans vakre naturskildringer. Prest og redaktør Thorvald Klaveness skriver i 1913:

Moes forkynnelse var annerledes enn pietistenes. En blev glad i kristendommen og fikk lyst til at bli en kristen. Jeg kjenner ingen predikant som har forstått således som Moe den vanskelige kunst å preke for alle.

Stortingspresident Jørgen Løvland (1848-1922) skriver rundt 1915:

Da Moe virket som prest i Drammen, var han meget populær, også hos de strengere pietister. Imidlertid fant de at det ikke tok seg ut, at han som prest drev sport ved å ri og gå på skøyter. En deputasjon kom til ham for å uttale sine bekymringer. Moe svarte: For deres svakhets skyld skal jeg sløyfe skøytene, men for min svakhets skyld, må jeg beholde ridehesten.

Juli

2013

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
27	1	2	3	4	5	6	7
28	● 8	9	10	11	12	13	14
29	15	● 16	17	18	19	20	21
30	○ 22	23	24	25	26	27	28
31	● 29	30	31				

ASBJØRNSEN OG MOE - ET LIVSLANGT VENNSKAP

Jørgen var 14 år og Peter 15 da de i 1827 møttes på artiumskurs hos kapellan Støren i Norderhov. Det ble starten på et livslangt vennskap, og 13. januar 1830 skriver Jørgen i et brev til Peter:

Jeg sværger dig høitidelig / Fostbrodered, - / Og holder den ubrødelig / Til Gravens Bred!

Som tenåringer var de mest opptatt av friluftsliv og jenter. Så fort de kunne, dro de på turer i marka. Først i 1837, 10 år etter første møte, avtalte de det store fellesprosjektet: å samle inn og gjenfortelle eventyr. Følgende år reiste de mye sammen og samlet eventyr, men fra rundt 1850 skiltes deres veier i «livsanskuelse». Jørgen bestemte seg for å bli prest, mens Peter var opptatt av Darwin og det naturvitenskapelige menneskebildet. Asbjørnsen var den første i Norden som skrev om Darwins teorier. Både Jørgen og Peter må ha følt at dette var vanskelig, noe som går fram av brevet Peter sender sin venn 11. april 1856:

«Kun det veed jeg, at om end vore Anskuelser i visse Henseender kunne være hverandre næsten polarisk modsatte, saa kan det neppe gjøre noget Skaar i vort gamle Venskab».

Som svar sender Jørgen Nytestamentet til Asbjørnsen og skriver: «Kjære Peter! En gammel Ven beder dig tage den Bog med paa Reisen og lade den forædle din Glæde».

Da Asbjørnsen i 1871 ga ut *Norske Folke-Eventyr. Ny Samling*, skriver han i forordet om «Bidrag» fra Jørgen Moe:

«For den Liberalitet, hvormed min gamle Ven har stillet disse til min frie Raadighed, kan jeg ikke stærkt nok udtale min Taknemmelighed; kun maa jeg lige saa meget for Sagen som for min Skyld beklage, at han ikke nu som tidligere har kunnet støtte Udgivelsesarbeidet med sin Smag og sit Skarpblik for de fine Afskygninger i den folkelige Fortælling.»

Et vakkert punktum på dette vennskapet er det at Moltke, Moes eldste sønn, ble som en sønn også for Asbjørnsen. De siste årene Asbjørnsen levde, fikk han besøk av Moltke hver eneste dag, og sammen tok de en liten spasertur. Da Asbjørnsen dør 6. januar 1885, sitter Moltke ved dødsleiet og skriver senere: «Lidt over 6 om morgenen lukkede jeg hans øine. Det var en bevæget stund».

Norderhov gamle prestegård rundt 1910. Det var her Asbjørnsen og Moe møttes på artiumskurs i 1827. Foto: Hole bygdarkiv.

August

2013

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
31				1	2	3	4
32	5	● 6	7	8	9	10	11
33	12	13	● 14	15	16	17	18
34	19	20	○ 21	22	23	24	25
35	26	27	● 28	29	30	31	

EN BAUTA TIL JØRGEN MOES MINNE

I 1913 var det 100 år siden Jørgen Moe ble født på Mo gård i Steinsfjerdings, og Hole Ungdomsforening hadde i den anledning tatt initiativ til å reise en minnebauta på gården. Søndag 7. september 1913 ble bautaen avduket. Ifølge referat i Ringerikes Blad 9. september var været sommerlig, og ca. 800 mennesker var møtt fram. Ungdomsforeninger fra Norderhov, Hønefoss, Ask og Tyristrand deltok og sto oppstilt med sine faner rundt bautaen. Rundt på gårdene vaiet flaggene, og skolebestyrer Prytz holdt en tale som «vakte stor Anerkjendelse». Kirkesanger Kristoffer Sætrum dro så dekket på bautaen til side og uttalte:

Saa hilser vi dit kjente kjære Billede, du gamle Mester, og saa ønsker vi alle at likesaa længe som denne Sten vil kunne trodse Veir og Vind, likesaa længe maa din Aand og din Digtning leve i det norske Folk!

På støtten er innfelt en portrettmedaljong i bronse utført av billedhugger Knivedal, Drammen.

I 2011 ble bautaen flyttet fra hovedbygningens østvegg til nærmere stabburet slik at den nå ønsker besøkende velkommen idet de kommer inn på tunet.

Avdukingen på Mo 9. september 1913. Foto: Ringerikes Blad.

Minnebautaen slik den står på Mo i dag.
Foto: Bjørn Geirr Harsson, 2012.

September

2013

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
35							1
36	2	3	4	● 5	6	7	8
37	9	10	11	● 12	13	14	15
38	16	17	18	○ 19	20	21	22
39	23	24	25	26	● 27	28	29
40	30						

JØRGEN MOES GATE OG JØRGEN MOES VEI

Rundt om i Norges land har vi registrert 15 gater og veier som har fått navn etter Jørgen Moe, 10 *Jørgen Moes gate* og 5 *Jørgen Moes vei*. De fleste navnene fins i byer (Bergen, Drammen, Fredrikstad, Gjøvik, Kongsberg, Kristiansand, Oslo, Skien, Stavanger, Trondheim og Tønsberg), men også i landkommuner (Hole, Lørenskog, Sandnes og Skedsmo).

Den eldste *Jørgen Moe*-gata vi kjenner fins på Briskeby i Oslo, der en liten gate rett vestover fra Uranienborg kirke fikk navnet *Jørgen Moes gate* bare 3 år etter Moes død, i 1885. Ellers ser det ut til at de fleste navnene er gitt rundt forrige århundreskifte. Det yngste navnet fins faktisk i Hole, der riksveien fra E16 og vestover forbi Mo gård til Hole kirke, fikk navnet *Jørgen Moes vei* i november 1999.

Oktober

2013

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
40		1	2	3	4	● 5	6
41	7	8	9	10	11	● 12	13
42	14	15	16	17	18	○ 19	20
43	21	22	23	24	25	26	● 27
44	28	29	30	31			

27.: Sommertid slutt

MOE-MINNET I RINGERIKES MUSEUM

Jeg erklærer herved som min siste vilje at hvad der måtte være av løsøre efter mig skal fordeles således mellom efternevnte institusjoner og personer. Ringerikes Museum, eller «Mo-minne», skal – forutsatt at det får et godt lokale, og helst på Ringerike, og ikke i Hønefoss – ha følgende saker fra mine foreldres hjem.

Slik begynner testamentet som Marie Moe skrev og daterte Oslo 18. juni 1931. Hun hadde arvet mange gjenstander etter sine foreldre Sophie og Jørgen Moe. Med enkelte små forandringer noen år senere ble testamentet slik hun ønsket. Og dermed listes det opp en lang rekke gjenstander fra Moes private hjem som kom til Ringerikes Museum. Det var malerier og møbler, bøker og bilder samt andre forskjellige gjenstander, til sammen flere hundre.

I 1930 henvendte Marie Moe seg til styret i Ringerikes Museum og ga uttrykk for at hun ønsket å opprette et testamente til fordel for et Moe-minne i Ringerikes Museum. Styret var begeistret og hun reiste deretter opp til Blommeseter (hvor Ringerikes Museum lå den gang) og godkjente stedet. Da Marie Moe døde vinteren 1941 overtok museet alle gjenstandene, som fremdeles utgjør Moe-minnet i dagens Ringerikes Museum.

Jørgen Moes første teologiske stilling var som residerende kapellan i Sigdal i årene 1853 – 1863. Han bodde da på prestegården Bjertnes i Krødsherad. Som avskjedsgave fra menigheten fikk han et praktfullt sølvservise med ibenholtbrett. I den innlagte sølvplaten er det inngravert en verselinje fra diktet *Den gamle mester*. Videre har museet bl.a. utstilt hans prestekrage, hans bibel samt flere av hans håndskrevne brev. Dette gir en spesiell nærhet og tilknytning til dikterpresten og eventyrsamleren Jørgen Moe.

Tekst: Preben Johannessen, Ringerikes Museum 2012.

Sølvservise - avskjedsgave til Jørgen Moe fra menigheten i Krødsherad 1863.
Foto: Bjørn Johnsen, Buskerud Fylkesfotoarkiv.

November

2013

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
44					1	2	● 3
45	4	5	6	7	8	9	● 10
46	11	12	13	14	15	16	○ 17
47	18	19	20	21	22	23	24
48	● 25	26	27	28	29	30	

JULEKVELD DA JEG VAR LITEN

Til min Faders simple Stue
vil i Julens Tid jeg gaa -
ak, i Tanken kan jeg skue
alt dens Røg at stige blaa.
Der det lange Furubord
blankt er skuret nu af Mor;
thi hun venter ei blot Sønnen -
Herren selv, som gav os Bønnen!

Ak, fra Gut jeg kan erindre
der saa mangel Julekveld!
Fremfor alle andre tindre
hine Timer for min Sjæl.
Hjertet barnligt end og blødt,
sang «en Frelser er mig født»,
tænkte, bag de lune Vægge:
I en Stald de Herren lægge.

Men var Julegrøden færdig,
og vi sad om glade Bord,
reiste Fader sig, og værdig
læste høit om Engles Kor.
Og jeg syntes, at jeg saa
lyse Straaler fra det Blaa,
og jeg hørte ganske nære
Skarens «Fred» og «Ære være!»

Jørgen Moe skrev diktet i 1843 da han var huslærer hos fam. Aall på Nes jernverk ved Tvedestrand.

Julestemning i gårdstunet på Mo. Foto: Berit Grinde, 2005.

Desember

2013

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
48							1
49	2	● 3	4	5	6	7	8
50	☾ 9	10	11	12	13	14	15
51	16	○ 17	18	19	20	21	22
52	23	24	☾ 25	26	27	28	29
1	30	31					

21.: Vintersolverv 25.: 1. juledag 26.: 2. juledag

Støtt kulturarbeidet i Hole.
Bli medlem i
Hole historielag
Postboks 109, 3529 Røyse

Hole historielag har tidligere gitt ut følgende kalendre:

1997: Gamle setre på Krokskogen
1998: Funn fra fortiden
1999: Gamle skoler og skoleklasser i Hole
2000: Hole gjennom 1000 år
2001: Kvinneliv i Hole
2002: Menn og yrker i eldre tid
2003: Båttrafikk på Tyrifjorden
2004: Fiske i Steinsfjorden
2005: Hole i 1905
2006: Til villmarken går min lengsel
2007: Eventyrgården Mo
2008: Gamle butikker i Hole
2009: Gamle gårdstun inspirerer kunstnere
2010: Leiker og rampestreker i gamle dager
2011: Kvinneforeninger i Hole
2012: I Krokkleiva

Ansvarlig kalendermaker har vært
Margit Harsson med god hjelp av Rønnaug og Viggo Moe Haugen og Bjørn Geirr Harsson.
Alle bildene er skannet og registrert i Hole bygdearkiv.

Produksjon: Kolltopp Forlag